

Співвідношенні інформації і смислу в контенті мас-медіа

Марія Комова

Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет “Львівська політехніка”, УКРАЇНА, м. Львів, вул. С. Бандери, 12,
E-mail: maria.komova@gmail.com

Abstract – Exploring the nature and essential characteristics of the simulation in the media, Jean Baudrillard establishes the interdependence of information and meaning, emphasizing the dominance of the amount of information and reducing meaning.

Ключові слова – документ, документна комунікація, соціальна взаємодія, інтерпретація.

I. Вступ

Технології симуляції, які вкоренилися в усі сфери суспільного життя, широко застосовуються в мас-медіа з метою маніпулювання суспільною свідомістю, що суттєво трансформує функціональні характеристики ЗМІ. Ж. Бодрійяр обґрунтував низку теорій щодо ролі мас-медій у формуванні рис розвитку постмодерністського суспільства.

II. Результати дослідження

Стрижнем теорії Ж. Бодрійяра є концепція символічного обміну знаками, яка передбачає, що символічний обмін є базовою універсальною сучасного суспільства споживання. Символи, що набувають концентрований вираз в коді, недетерміновані стосовно реалій соціуму, а це руйнує співвіднесеність між символами і реальністю, стирає межі між реальністю і вимислом, істиною і вимислом. Таким чином створюється гіперреальність – симуляція реальності. Перетворення символів в гіперреальність, за Ж. Бодрійяром, відбувається шляхом проходження низки послідовних фаз переродження символів реальності. Досліджуючи природу і сутнісні характеристики симуляції в мас-медіа, Ж. Бодрійяр встановлює взаємозалежність інформації і смислу, наголошуючи на домінуванні в цій взаємозалежності різнонаправленості руху: зростання кількості інформації і зменшення смислу [1]. Вчений сформулював три гіпотези взаємозалежності інформації і смислу:

- інформація продукує смисл через ЗМІ, але поглинання смислу відбувається швидше, ніж його відтворення;
- інформація і смисл – різні, не пов'язані між собою категорії; інформація – операційна модель, щодо до змісту та його циркуляції. Аргументуючи цю думку, Ж. Бодрійяр посилається на гіпотезу К. Шеннона, за якою сфера інформації – суто інструментальне, технічне

середовище, яке не передбачає жодного кінцевого смислу, а тому інформація не повинна брати участь в оцінному судженні. Вчений розглядає інформацію як різновидність коду на штиб генетичного (він є тим, чим він є, він функціонує так, як функціонує), а смисл – як щось інше, що з'являється пізніше, після факту. Таким чином, Бодрійяр розглядає інформацію як об'єктивну, фактичну субстанцію, а смисл як суб'єктивну, оцінну категорію;

- між інформацією і смислом існує корелятивний зв'язок в тій мірі, в якій інформація безпосередньо руйнує або нейтралізує смисл і сигніфікацію; у цьому випадку, наголошує Ж. Бодрійяр, втрата смислу безпосередньо пов'язана з непереконаливими діями інформації, засобів інформації, засобів масової інформації.

На думку Ж. Бодрійяра, саме остання гіпотеза щодо втрати смислу внаслідок безпосереднього негативного впливу інформації, засобів інформації, засобів масової інформації може слугувати базою для пояснення сучасних процесів в соціальній комунікації. Однак Ж. Бодрійяр відзначає суперечність цього положення, оскільки воно заперечує постулати комунікативістики: рівень соціалізації (або десоціалізації) визначається сприйнятливістю до повідомлень ЗМІ; інформація творить комунікацію; в сучасних умовах спостерігається зростання смислу, який перерозподіляється в соціальному.

Ж. Бодрійяр проаналізував механізми імплізії смислу, виходячи із формули Маклюєна «medium is the message», і зробив висновок: всі компоненти смислу поглинаються єдиною домінуючою формою медіа, тобто лише медіа-засоби є подією. Ж. Бодрійяр вважає формулу Маклюєна ключовою формулою ери симуляції, оскільки, якщо медіа є повідомленням, то відправник набуває статусу адресата, а якщо формується замкненість всіх полюсів, то настає кінець перспективного і паноптичного простору.

Висновок

Мас-медіа формує конформістське споживачське суспільство, в якому людина перебуває в замкнутому трикутнику: робота+маркет+ЗМІ (реклама, насильство, вторинна масова культура). Масс-медіа здійснюють інформаційне забезпечення розвитку соціального простору, впроваджуючи соціальну модель програмованої безпеки суспільства на кшталт керування технологією. Використання симуляції як моделі керування соціальним вступає в суперечність із співвіднесеністю об'єктивної реальності і повідомлення в ЗМІ.

Література

1. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція / Переклад В. Ховхун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 230 с.